

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΞΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΞΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΟΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ

ΕΒΡΑΒΕΥΘΗ ΥΠΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ

ΕΤΟΣ ΟΓΔΩΘΟΝ
1933

ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ αὐτοῦ, διότι ὁ Θαρύπας θεωρεῖται ὡς ὁ ἐκπολιτιστὴς τῆς Ἡπείρου, ἐπειδὴ εἰσήγαγε τοὺς νόμους, ἴδρυσε γερουσίαν, ἐδημιούργησε διοικήσιν καὶ ἤνωσε τὰ Ἡπειρωτικὰ φύλα συμπήξας οὕτω τὸ Κοινὸν τῶν Μολοσσῶν, ὡς πολλοὶ παραδέχονται. Εἶτα ἀσχολεῖται μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Θαρύπα καὶ διάδοχόν του Ἀλκέταν (390; — 370;). Ἐξετάζων τὸν Ἀλκέταν ἐπιλέγει «ὁ Ἀλκέτας ἦτο πολιτικὸς ὅστις ἐγνώριζε νὰ ἐκμεταλλεύεται τὰς περιστάσεις καὶ νὰ μὴ ἀποδειλιᾷ ποτὲ εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῶν σκοπῶν του». Τέλος ἐξετάζει τὴν βασιλείαν τῶν υἱῶν αὐτοῦ Νεοπτολέμου καὶ Ἀρύββα (370—352) μέχρι τῆς ἀναμίξεως τῶν Μακεδόνων εἰς τὰ τῆς Ἡπείρου. Ὁ σ. περιορίζεται εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην ἱστορίαν τῆς Ἡπείρου καὶ ἐπιλέγει «πρέπει νὰ ἀναμείνωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Πύρρου διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν Ἡπειρωτικὴν πολιτικὴν νὰ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰς περιβαλλούσας αὐτὴν ἐπιρροὰς καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐκ νέου μετ' ἀξιοσημειώτου μὲν ἀλλ' ἐφημέρου λαμπρότητος τὴν ὁδὸν τὴν ἐγκαινιασθεῖσαν ὑπὸ τῶν δυναστῶν Θαρύπα καὶ Ἀλκέτα». Ἐν συμπεράσματι ἐκθέτει τὰς δυσκολίας περὶ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τῆς Ἡπείρου, ἐπαινεῖ τὴν ἐκπολιτιστικὴν δρασίαν τοῦ Θαρύπα, ὁ ὁποῖος εἰσήγαγε τοὺς Ἡπειρώτας εἰς τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν οἰκογένειαν, τοῦ Ἀλκέτα τὴν διπλωματικότητα, τοῦ Νεοπτολέμου τὴν φιλειρηνικότητα καὶ τοῦ Ἀρύββα τὰς προσπάθειάς νὰ διατηρήσῃ τὰ ἐπιτευχθέντα. Ἡ ὅλη μελέτη διαπνέεται ἀπὸ θαυμασμὸν πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν.

Victor Papacostea, Θεόδωρος Ἀναστασίου Καβαλλιώτης. Τρία ἀνέκδοτα χειρόγραφα. Ἀνατύπωσις ἀπὸ τὴν *Revista istorica Romana* ἐκδιδομένην ὑπὸ τοῦ Ν. Iorga τόμ. IX, Bucuresh 1931 (ῤουμανιστὶ μετὰ περιλήψεως γαλλιστὶ εἰς τὸ τέλος σ. 1—65).

Εἰς τὴν ῤουμανίαν ἀπὸ πολλοῦ καταβάλλεται πολλῆς προσοχῆς ἀξία προσπάθεια διὰ τὴν μελέτην τῶν Κουτσοβλάχων τῆς Ἡπείρου καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῆς Βαλκανικῆς. Εἰς τὰς πολλὰς ταύτας μελέτας μερικαὶ ἐκ τῶν ὁποίων δυστυχῶς δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένοι προπαγανδιστικῶν τάσεων, εὐρίσκει κανεὶς πολλὰ τὰ χρήσιμα διὰ τὴν νεωτέραν Ἡπειρωτικὴν ἱστορίαν. Ἡ ὡς ἄνω μελέτη ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐκ Μοσχόπολεως λόγιον Θεόδωρον Καβαλλιώτην, τὸν συγγραφέα τῆς εἰσαγωγῆς τῆς Γραμματικῆς τῆς τυπωθείσης ἐν Μοσχόπολει τῷ 1760. Εἰς τὰ πρῶτα κεφάλαια τῆς ἀξιολόγου ταύτης μελέτης ὁ κ. Papacostea προσπαθεῖ νὰ ἀνεύρῃ τὰ αἷτια, ἔνεκα τῶν ὁποίων ἡ Μοσχόπολις καὶ αἱ ἄλλαι βλαχόφωνοι κοινότητες τῆς Ἡπείρου (Μέτσοβον, Συράκον, Καλαρῖτες) κατώρθωσαν νὰ γίνουν ἀνεξάρτητοι καὶ νὰ ἀναπτύξουν ἀξιόλογον ἐμπόριον καὶ πολιτισμὸν κατὰ τὸν 18 αἰῶνα. Ἀναφερόμενος ἔπειτα εἰς τὴν Μοσχόπολιν, τὴν τόσον ἀκμάσασαν κατὰ τὰ ἔτη 1720—1760 εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ γράμματα,

ἀναφέρει μαρτυρίαν χαρακτηριστικὴν συγγραφέως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅστις λέγει ὅτι ἡ Μοσχόπολις ἦτο τότε «*urbs amplissima non modo in Graecia, sed etiam fere per totum Turcarum imperium*». Εἶτα γράφει περὶ τοῦ βίου, τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς, τῆς μορφώσεως καὶ τῶν ἔργων τοῦ Καβαλλιώτου. Περιγράφει ἐπίσης τρία νέα χειρόγραφα ἔργα τοῦ Καβαλλιώτου εὑρισκόμενα εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ῥουμανίας, ἧτοι Ἀρχαίαν, Φυσικὴν καὶ Μεταφυσικὴν παραθέτων καὶ φωτοτυπίαις αὐτῶν. Ἡ ἔργουσία αὕτη εἶναι ἀξιολογωτάτη δι' ὅσους θέλουν νὰ γνωρίσουν τὴν Μοσχόπολιν, τοὺς λογίους τῆς, τὴ σχολειά τῆς, καὶ τὴν ἐν γένει ἐκπολιτιστικὴν τῆς δρασίαν κατὰ τὸν 18 αἰῶνα, διότι δυστυχῶς τὰ περὶ Μοσχοπόλεως παρ' ἡμῶν γραφέντα εἶναι ὀλίγα, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Σκενδέρη γραφεῖσα ἱστορία αὐτῆς εἶναι πολὺ περιληπτικὴ. Ὁ σ. εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἀναφέρει ὅλας τὰς πηγὰς, ἑλληνικὰς καὶ ξέναι, αἱ ὁποῖαι διαφωτίζουν τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεως ταύτης. Περί Μοσχοπόλεως βλ. καὶ ἄρθρον μου ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ.

Valère Parahagi, Les Romains de l'Albanie et le commerce vénétien. (Mélanges de l'École Roumaine en France, Paris 1931. σ. 29—91).

Ὁ σ., Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Βουκουρεστίου, καταγόμενος ἐξ Ἀβδέλας τῆς Μακεδονίας, ἐπισκεφθεὶς τὰ ἀρχεῖα τῆς Βενετίας συνήθροισε σπουδαῖον ὑλικὸν σχετικῶς μὲ τὰς ἐμπορικὰς ἰδίως σχέσεις τὰς ἀναπτυχθείσας μεταξὺ τῶν Κουτσοβλάχων τῆς Μοσχοπόλεως κυρίως καὶ τῆς Βενετίας. Τὸ ὑλικὸν τοῦτο εἶναι κυρίως ἐπιστολαὶ ἑλληνιστὶ καὶ ἄλλαι σημειώσεις ἐμπορικαὶ ἀποστελλόμεναι ἀπὸ τὴν Μοσχόπολιν. Εἰς τὰς ἐπιστολάς ταύτας ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ὀνόματα ἐμπόρων Ἰωαννιτῶν ὡς οἱ Γλυκεῖς, ὁ Νικ. Κερασάρης καὶ ἄλλοι καὶ περιέχονται ἐν αὐταῖς σπουδαῖαι μαρτυρίαι διὰ τὰ Ἰωάννινα. Ἡ μελέτη αὕτη εἶναι σπουδαιότητάτη συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μοσχοπόλεως. Ὁ ἴδιος ὁ σ. ἐδημοσίευσεν ὁμοίου περιεχομένου μελέτην ῥουμανιστὶ εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ κ. N. Iorga δημοσιευόμενον περιοδικὸν *Revista istorica* τ. XIX τοῦ 1933. Ἐπίσης ὁ ἴδιος ὁ σ. ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ αὐτοῦ ἀρχείου ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ αὐτὸ περιοδικὸν (τομ. XVIII τοῦ 1932) σημειώσεις περὶ τοῦ ἐκ Μοσχοπόλεως καταγομένου Ἀνδρέου Σαγκούνα, Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας ἐδρεύοντος ἐν Κρονστάνδη (νῦν Βρασόβ), ὅπου ὑπῆρχε κατὰ τὸν 18 αἰῶνα ἀνθοῦσα ἑλληνικὴ παροικία, ἧς τὰ ἀρχεῖα ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ὁ κ. N. Iorga ἐν Βουκουρεστίῳ. Ὁ κ. Tsoumeti, διευθυντὴς τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Ῥουμανικοῦ Σχολείου, μὲ πληροφορεῖ ὅτι ὁ κ. V. Parahagi ἔχει γράψει πρὸ καιροῦ καὶ ἱστορίαν τῆς Μοσχοπόλεως ἐκτενῆ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐν παραρτήματι ἐπισυνάπτει καὶ περὶ τὰ 170 ἔγγραφα, ἅτινα